

KONST

Gunnel Wåhlstrand: Jag upplever att motivet ser mig

UPPDATERAD 2017-02-10 PUBLICERAD 2017-02-09

Bild 1 av 3 En målarposition för precision. Magasin III visar under våren 23 målningar ur Gunnel Wåhlstrands sparsamma produktion.
Foto: Andrea Brask

Hennes storskaliga, realistiska tuschlaveringar med de egna familjealbumen som förlagor har hänfört konstpubliken ända sedan hon gick ut Konsthögskolan. I vår visas den hittills största separatutställningen med Gunnel Wåhlstrand på Magasin III i Stockholm.

Sandra Stiskalo

Text

Läs senare

Bild 2 av 3 "Vid fönstret" från 2003 föreställer Gunnel Wåhlstrands pappa och hans syster.
Foto: Andrea Brask

Denna gång har hon inte målat om golvet. Hon tyckte att det var vackert som det var – det grå betonggolvet på nedre våningen på Magasin III. Men inför den hyllade examensutställningen 2003 och den första separatutställningen på galleri Andréhn-Schiptjenko i Stockholm 2005 målade hon om, golvet alltså, mörkt, nästan svart, för att målningarna i gråskala skulle komma till sin rätt.

Magasin III visar under våren 23 målningar ur Gunnel Wåhlstrands återhållsamma produktion som omfattar ett 30-tal verk. Hon hade en vision om att utställningen skulle innehålla tre nya målningar. Så blev det inte. Bara en ny tuschlavering hann hon få klar. Inte på grund av sviktande motivation eller disciplin. Nej, inget sådant. Visionen fick överges till följd av pappersproblem.

– Jag har haft stora problem med akvarellpapperet. Det bildas svarta prickar av tuschen som sprider sig, papperet stelnar, det släta papperet ser plötsligt ut som frottage. Då måste jag slänga flera månaders arbete och börja om på nytt, säger Gunnel Wåhlstrand.

Bild 3 av 3 "Den sista ön", 2012. "Natur är fruktansvärt svårt att måla. Naturen är ett kaos, ett myller", säger Gunnel Wåhlstrand.
Foto: Andrea Brask

Hon slog igenom redan 2003 med sin examensutställning från Kungliga Konsthögskolan. Alla verk såldes. David Neuman, museichef på Magasin III, köpte tre av målningarna. Han var överväldigad av vad han hade sett.

– Det var en fysisk upplevelse, det dunkade i mig. Det var så bra, säger han.

Bakgrunden är sorglig. Till en början handlade måleriet om att fylla en frånvaro och skapa ett minne. Gunnel Wåhlstrands föräldrar träffades i unga år och fick två döttrar. Pappan tog sitt liv när Gunnel var ett år gammal. En låda med fotografier från hans barn- och ungdomsår blev utgångspunkt för hennes minutiösa och överdimensionerade släktporträtt i svartvitt.

– Jag försökte återskapa honom med målningarna. Han fanns inte för mig annat än i fotona, jag har inga minnen av honom, säger hon.

Foto: Andrea Brask

Verket "ID" från 2011 är hennes sista målning av pappan. Foto: Björn Larsson

Under flera år målade hon utifrån de bilder på pappan och mamman som hade funnits i barndomshemmet. Senare fick hon tillgång till andra, tidigare okända, bilder från pappans barndom, till exempel farfaderns arrangerade fotografier på sina barn i hemmet och vid havet. Det gav nya pusselbitar i sökandet efter pappan och hon vistades inne i dessa foton under många år.

Verket "ID" från 2011 markerar en vändpunkt, en milstolpe i konstnärskapet. Målningen föreställer pappan som ung man i vad som ser ut att vara ett passfoto. De kraftiga glasögonbågarna skuggar ögonen men blicken är mild.

– I det porträttet var det som att han blev till på riktigt, jag upplevde att han såg tillbaka på mig. Att måla pappa har varit som att lägga om ett sår men nu känns det som att det är läkt, faktiskt.

Fotografierna i lådan har fortsatt förse Gunnel Wählstrand med motiv för måleriet men pappan har hon inte återvänt till sedan hon blev klar med "ID". Hennes motivvärld har förändrats. Landskapen och naturbilderna har med tiden blivit fler och porträtten färre. I utställningen på Magasin III finns verket "Sandstranden" från 2016, det är den första målningen vars motiv kommer från ett fotografi som Gunnel Wählstrand tagit själv.

– Natur är fruktansvärt svårt att måla. Naturen är ett kaos, ett myller. En havsvåg, exempelvis, går inte att förstå. Jag vet aldrig hur jag ska lösa något innan jag börjar. Jag vet inte hur jag ska reda ut motivet men jag vet att om jag rör i land det kommer jag att vara någon annan på andra sidan, säger hon.

Wählstrands motiv liknar minnena hos Tranströmer, precisa och krävande, perfekta kameleonter. Och målandet är vägen till förståelse. En väg som tar månader att vandra.

– Efter ett tag är det som att jag är det jag målar. Jag målar mig till en förståelse och det är det bästa som finns – att veta hur det känns att vara en gardin, till exempel. Det är det som styr motivvalet, det har jag behov av att vara i och bli, kan man säga.

– Om jag avviker och slarvar eller genar för att jag är slö så upplever jag att motivet ser mig och att jag måste skärpa mig. Det är som att motiven har ögon och vill ha upprättelse. Det är jättekonstigt, jag vet ju att det bara är jag och mitt överjag, men det känns inte så.

– Jag målar mig till en förståelse och det är det bästa som finns – att veta hur det känns att vara en gardin, till exempel.

Poetisk, allvarlig, outgrundlig, så sammanfattar galleristen Ciléne Andréhn Gunnel Wåhlstrands konst.

– Om Gunnel själv skulle jag säga att hon är flitig, disciplinerad och väldigt rolig.

Det är nästan omöjligt att inte nämna ord som disciplin och noggrannhet när man talar om Gunnel Wåhlstrand. En målning tar två månader upp till ett halvår att göra, många gånger har hon varit tvungen att börja om efter att ha spillt tusch eller att papperet trilskats eller stelnat till.

– Jag har inget tålamod utanför ateljén, där är jag jätteotålig. När jag börjar med en målning finns en stor tvekan, jag tänker ”kanske finns det något annat motiv som är viktigare?” men sedan slutar jag att ifrågasätta, håller fast vid min vision och tuffar på, säger hon.

Hon målar lager på lager med tusch och vatten på akvarellpapper. De områden som ska vara ljusa måste sparas, där får inget tusch droppa. Det är ett fysiskt krävande arbete. Hon sitter på en madrass som hon placerat på en torr del av målningen. Ryggen är krökt eftersom ögonen måste vara nära papperet för att få till precisionen. Det finns enbart en position som fungerar. Hon visar hur hon brukar sitta med ett ben framför kroppen och ett bakom. Alltid på samma sätt för bara åt ena hållet är hon tillräckligt vig.

– Det är jättekul att pillas och vara petig, men det gör ont i höfterna och i knäna, ju äldre jag blir, desto ondare gör det så det tillvägagångssätt jag har nu kommer inte att hålla i längden.

Många imponeras av Gunnel Wåhlstrands teknik och efterfrågan på hennes få verk är stor. Men David Neuman anser inte att det är tekniken eller det verklighetstroga som är hennes största förtjänst.

– Hon gör något som är nära ett foto men det är ändå inte realismen som är det centrala, hon är mer intresserad av ljus, det abstrakta, det sublima. Hennes målningar är näst intill expressionistiska, säger han.

De flesta av verken som visas på Magasin III går i svart, vitt och grått. Men de senaste åren har hon börjat utforska färgen försiktigt. Färgspektrumet är sansat, som i solblekta fotografier, men färg är det lika fullt.

– Man blir jättetrött av att vistas i gråskalorna. Det har jag märkt när jag har målat i färg och insett hur pigg det gjort mig. Längtan efter färg kan ibland kännas som ett kroppsligt behov, säger Gunnel Wåhlstrand.

Upplever du att folk tycker att du borde göra något nytt?

– Ja, eller jag upplever det inte, men jag vet att folk känner så. Men det går inte att forcera en sådan sak. Utveckling kommer otroligt långsamt till mig, förändring är något som smyger sig på. Jag vill egentligen aldrig göra något medvetet.

Foto i text: Andrea Brask, Björn Larsson

Gunnel Wåhlstrand

Föddes 1974, växte upp i Borås och har sedan studierna på bland annat Dômens konstskola i Göteborg och Kungliga Konsthögskolan i Stockholm haft en handfull separatutställningar. Hon är aktuell med en utställning på Magasin III som pågår 11/2–11/6, därefter fortsätter utställningen vidare till konstmuseet Boijmans van Beuningen i Rotterdam.

Hon inspireras av musik, konstnärerna Gerhard Richter och Vija Celmins som är känd för sina fotorealistiska målningar och teckningar av bland annat stenar, hav och spindelväv. ”Det var så skönt när jag upptäckte Vija Celmins för hon är nästan ännu torrare än jag. Det är så exakt att hon upphör att existera inför det hon målar, det är som att hon uppgår i det”, säger Gunnel Wåhlstrand.

Magasin III Museum & Foundation for Contemporary Art

Ett privatägt konstmuseum för samtida konst som grundades 1987 och ligger i ett före detta lagerhus i Frihamnen i Stockholm.

Den omfattande Gunnel Wåhlstrand-utställningen är den sista på Magasin III innan museet stänger sin publika verksamhet under ett par år. Syftet med att hålla stängt är att ta reda på hur man i framtiden ska möta sin publik. "Vi vill se över om det finns något annat sätt att driva ett konstmuseum på. Om jag skulle rikta någon kritik mot de privata konstinstitutionerna i Sverige är det att vi alla har förhållit oss till en norm. Som privatinstitution skulle man kunna satsa på att ta hand om sin publik på ett annorlunda sätt och fokusera mer på upplevelsen", säger David Neuman, museichef på Magasin III.

ÄMNEN I ARTIKELN

Konst

+ Följ

TEXT

Sandra Stiskalo

+ Följ

Skriv ut Rätta artikel

Publicerad: DN, 2017-02-10

<https://www.dn.se/kultur-noje/konst-form/gunnel-wahlstrand-jag-upplever-att-motivet-ser-mig/>